UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ambrosius Calepi/||nus Bergomates: professor de||uotus ordinis Eremitarum sancti Au/||gustini: Dictionum latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]: earu[n]de[m]q[ue] interpre/||tationu[m] collector ...

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

C Ante J

urn:nbn:de:hbz:466:1-97871

Visual Library

Chryſocolā aurifices ſibi vendicant ad glutinanduz aurum. Vñ et ipſa appellata eſt.i.auri cola ⁊ glutē. Chryſocolā terrę genus eſſe quidā dicūt:quā e macedonia apportari et illic fodi auctor eſt Victr.

Chryſocomus comas aureas habēs: quo noīe dictus apollo a fulgore radiorū q̄ comę ſunt ſolis aureę.

Chryſippus phus aſianus ſtoicorum cum ςenone princeps. Hic ςenonis diſcipulus fuit acutus ſane:vt qui multis pręceptoribus repngnauerit:ſtatuam habuit athenis in ceramico poſitā. In dialectica clariſſim⁹ fuit:ita vt nō illepide dicerent quidā. Si apud deos dialectica haberet̄ nō temere alia eſſet q̄ quę a chryſippo inuēta fuit. Scripſit librorūz volumina ſupra quinq̄ ⁊ ſeptingēta. Ferūt Carneadē phm cyreneuz plectis chryſippi libris ita dixiſſe. Niſi chryſippus eſſet ego non eſſem. Cōponiturq̄ hoc nomē ex χρυσοσ aurū ⁊ ιπποσ qđ eſt equus:quaſi aure⁹ equ⁹. Suidas χρυσιπποσ απολλωνιδου σολευσ ηταρσευσ φιλοσοφοσ μαθητησ κλεανθουσ καθηνησ αμεροσ τησ στωικησ σχολησ μετακλεανθην.

Chryſopaſſus lapis auro aſperſus. πάσσω eñi ſpargo ſignificat.

Chryſopraſus pe.cor.lapis auro admixtus ⁊ porri viriditatem habens. Nam πρὰσον ſignificat porrū Vnde et praſinus pro viridi.

Chryſoaſpide appellati ſūt milites a clypeis auro celat.

Chryſes nomen propriū vatis Iunonis. Chryſe vero vrbes multę vocant̄. Chryſeis fuit chryſe ſacerdotis filia quę a grecis rapta in prędę diſtributiōe Agamēnoni contigit. Homerus auct.in principio lib.j. Iliados res notiſſima eſt.

Chromaticus qui nulla verecundia colorem mutat:et magis ad verbum coloratus dici poteſt.

Chronica orū:generis neu.non chronica cę. vt indocti vſurpant:temporalia dicunt̄ proprie annales. Inde chroniſmos.i.tēporalitas a χρονοσ tēpus. Synchronius contēporaneus. Inuenit̄ ⁊ chronicus a um Aug.lib.iiij.đ ci.dei. Nā ſic ſcribūt q̄ chronicā hiſtoriam ꝓſecuti ſunt. Chronici qui de tēporibus ſcribūt Pli.lib.xxxv. Quod ⁊ ipſius Timagore carmine vetuſto apparet chronicoꝝ errore nō dubio.

Cronos etiā ſaturnns dictus eſt.

Cronia orum. Saturni feſta erant.

Chytra ⁊ chytron latine olla. Inde chytrapos odis: olla q̄ pedes habet: q̄ ⁊ chytrapida ę.dicit̄.

C Ante I

Cibus ⁊ victus differunt ſm Do.ꝙ cibus etiaz delicatis prębetur. Victus ī paruis aridiſq̄ alimoniis eſt conſtitutus. Tereñ.in An. Lana ac tela victū queritans. Quidā hoc nomen cū y.ſcribunt et a κυβισιοσ que eſt pera deducūt eo ꝙ pera cibū feramus.

Cibo as cibū infero. Col.li.ix. Atq̄ ea genera q̄ intra ſepta villę cibant̄ fere ꝓſecuti ſumus.

Cibarium non ſignificat locum vbi reponunt̄ cibi:ſed ipſum cibum:vt cibaria miſit eis.

Cibarius a um:qđ ad cibū pertinet. Et nō ſolum de pane ſordido ſed etiā de alio indigno dicit̄. Cice.lib.j. Tuſc. Cui cū peregrināti in ęgyptū comitibus nō ſecutis cibarius in capſa panis datus eſſet nihil viſum illo pane iucundius. Hiero.ꝯtra Ioui. Nam cū monachū eſſe ſe iactitet ⁊ poſt ſordidā tunicā ⁊ nudos pedes et cibariū panē et aquę potū ad candidā veſtem: et nitidam cutē ad mulſum : et elaboratas carnes ad iura apitii ⁊ paxanii ad balneas quoq̄ et fricticulas et popinas ſe conferat.

Cibale qđ ad cibum pertinet. Var. Eſt eñi lac omniū rerū quas cibali cauſa cupimus liquentium maxime ſtibile. Et id ouillū:inde caprinū.

Cicada dicta eſt quaſi cito cadēs. Viuit eñi rore ⁊ cito decidit. Cicada ex oibus quę viuūt ſine ore eſt pro eo aculeatū quiddā in pectore habet:lingue ſile q̄ rorē lābit ⁊ pectus ipſum fiſtuloſum:quo vocē emittit.

Cicatrix proprie eſt ſignū vulneris obducti quaſi circa cutem:vel dicta eſt quaſi occecatrix. Eſt eñi caro calloſa ꝑ cute inducta vbi hiatus vulneris qđ iā coiuit fuerat. Vñ cicatrico as:pe.cor. qđ ē circatricē īduco

Cicer genus leguminis.

Cicercula leguminis genus ſimilis piſo:vt inq̄t Col.

Cicera genus leguminis Palla.lib.iiij. Cicera ſeritur quę diſtat a cicercula ſolo colore.

Cichorea ⁊ cichoreum vtroq̄ modo dicit̄. Hora.lib.j car. Me cichoreę leueſq̄ maluę. Pli.li.xx. Cichoreū refrigerat in cibo ſumptum.

Cicina auis nocturna.

Cicindula: ſeu cicindella:genus muſcaꝝ qđ noctu lucet igniū modo laterū et cluniū colore a grecis lampyris dicta. Quidā noctilucā:alii nitedulā vocant: non ante matura pabula aut poſt deſecta conſpicitur:nūc pennarū hiatu refulgens: nunc cōpreſſu obumbrata Ab hac lychnus penſilis: quē vulgo lampadē vocāt cicindella appellat̄:quę nocte tota ſeruatur accēſa et lampyridis inſtar lucet.

Cicones pe.cor.populi thracię iuxta hebrū fluuiū inhabitantes. Tibullus. Nam ciconum manus aduerſis reppulit vndis.

Ciconia auis:que ſerpētibus pullos nutrit. Quo etiā noīe vocat̄ lignū roſtratū:quo e puteis hauriri aqua ſolet apud Hiſpanos:qđ et ciconiū a nōnullis dicit̄ Hiſpani telonē dicūt. Item ciconia mēſurę gen⁹ eſt. Col.lib.iiij. Sed huic operi exigēdo quaſi quandam machinā cōmēti maiores nr̄i regulā fabricauerūt in cuius latere virga ꝓminens ad eā altitudinē qua deprimi ſulcū oportet cōtingit ſummā ripę partez. Id genus menſurę ciconiā vocant ruſtici.

Ciconius nomen eius qui brixiam condidit.

Cicū mēbrana tenuis maloꝝ punicorū.

Cicur pe.pro.aial qđ ex fera factū eſt māſuetū: vt aper: ceruus:leo:⁊ quicq̄d cicurari.i.manſuefieri pōt. Qđ eñi a fero diſcretū eſt id cicur dicit̄. Ci. Alię ſunt ferę alię cicures:alię natantes:alię volucres. Cicur ingeniū dicit̄ mite ac manſuetū. Et a cico mēbrana tenui deriuari videt̄. Hinc vecturii quoq̄ nobiles noīati (ſunt cicuris.

Cicuro as:manſuefacio verbū vetus qđ alio verbo dicitur exarmo.

Cicuta pe.ꝑ.herba venenoſa:caule viridi:⁊ gemiculato altior ſępe binis cubitis:in cacuminibuſq̄ ramoſa foliis coriādri tenuioribus:graui odoratu ſemine aniſo craſſiore:radice concaua nullius vſus. Nam ſemini tantū et foliis refrigeratoria vis eſt. Ser. docet cicutam eſſe qđ eſt inter cānarū nodos. Virg. Eſt mihi diſparibus ſeptē cōpacta cicutis Fiſtula.

Cieo es:et cio is:ambo ciui.citū faciūt. Sed cū a cieo es fit citū pen.cor. A cio vero producit̄. Oui.lib.ij. met. Nec fruitur ſomno vigilātib⁹ excita curis. Idē lib.j.de triſ. Accitus totiens in genus omne ioci. Et cieo quidē ſignificat moueo. Virg. Cęlum terramq̄ ciebo. Cio vero voco proprie:ꝯuis et pro cōmoueo vſurpetur. Liuius lib.j. Principes vtrimq̄ pugnā ciebant. Proprie autem dixi quoniā vocare aliquo modo mouere eſt:ſicut et mouere vocare adeo vt alterum pro altero quandoq̄ ſumi poſſe videatur vt illud Virg. Miſſenum eolidē:quo non preſtantior alter: Aere ciere viros: martēq̄ accendere cantu. Col. lib.vii. Cio is:poſuit pro cōmoueo. Nullo inquit tēpore ⁊ minime ęſtate vtilius eſt boues in curſum concitari. Nam ea res cit aluum. A cieo igitur ꝓmoueo fit citus.i.velox:⁊ concitus cōmotus: ⁊ ꝓcitus in furorē iracūdiā ve motus. Cito as: frequētatiuū a quo

concito/excito/incito/recito/ſuſcito/reſuſcito/exuſcito: oſcito/ꝓcito. Similiter concieo ⁊ excieo et ſi qua ſunt alia cõpoſita. Primũ ſignificat cõmoueo. Liui. Galli quos prede populationũqꝫ conciuerar ſpes. Scđm foras moueo ⁊ excutio. Acio fit excio. Sta. libro. iij. th. Suus excit in om̃i arma antiquã tiryntha deus. Accio ſiue arcio procio ꝓuoco/ſiue a longe voco. Percio pulſo tango: percutio ⁊ valde cõmoueo. Concio ſimul voco: vel ſimul cõmoueo/congrego. Hinc concio onis. Ex quibus etiam fiunt Concito/excito/procito/frequentatiua. Porro ꝙ preterita et ſupina eadem amborum ſimplicium ſunt. Itemqꝫ compoſitorum orta eſt non parua interpretandi ea verba diffcultas. Nam cito as: frequentatiuum eſt amborum primitiuorũ cio et cieo. Ideo aliquando vocito/aliquando frequenter moueo ſignificat. Pro vocito. Cice. in Ver. acti. iiij. Citatur reus: cauſa agitur. Pro crebro moueo. Col. lib. viij. Ne imaturis herbis citetur aluus: eoqꝫ vitio pecus emaciet̃. Igit̃ non ſomnicoloſe ſpectanda ſunt frequentatiua: compoſita preterita/participiaqꝫ compoſitorũ vt que vocationis magis proprietatẽ habent a cio. Que vero motionis a cieo ſumantur.

Cileo les lui. ſignificat moueo. Unde ⁊ furcille ꝙ his frumenta cileantnr. i. moueantur.

Cyllenus pe. pro. ⁊ per duplex ll. ⁊ cum y. dictus eſt. Mercurius ꝙ omnẽ rem ſermone ſine manibus cõficiat quibus partibus corporis qui carent vocantur κυλλο. i. mutilati vulgo ſtrupiati dicuntur. Siue ꝙ in cyllene monte ſit nutritus arcadie: aut a cyllena nympha ſit educatus.

Cillibe peoul. cor. mẽſe rotunde. Uar. ſcribit cillibam menſam quadratã eſcariã qua nunc in caſtris a cibo cilliba dicta: poſtea rotunda facta: hec et cilibãtũ dicitur a cilice poculo greco. i. calice dictum.

Ciliaci χ aſpiratã in κ tenuẽ imutata χιλοσ γαρ λεγεσαι το σιτομεροτω στομαχω dicuntur qui ex vitio ſtomachi. i. ventris profluuiũ patiunt̃. Pli. lib. xx. Hippocrates ciliacis ⁊ diſſintericis bis coctũ cum ſale. Celſus lib. iiij. In ipſius vero vẽtriculi porta conſiſtit qui ⁊ longus eſſe conſueuit: Cilicus a grecis nominatur.

Cilicia regio eſt (vt Pli. lib. v. teſtatur) in minori aſia Syrie proxima plurima iacens campo. Tauro monti ſubiecta: que a cilice nomẽ ſortita eſt: quem priſtina etas pene vltra euum memorie abſcondit phenice ortus qui apud gentiles antiquior Ioue de primis terre alumnis habebatur. Hec regio ab oriente amano claudit̃: a ſeptentrione tauri iugis: ab occidẽte pamphylia. Huius metropolis eſt Tharſos quam interſecat cydnus amnis.

Ciliciũ a cilicibus populis dictũ eſt: apud quos vt inquit Uar. cilicia primũ confecta ſunt. Fiunt autez ex villis hircorũ atqꝫ caprarũ que adhibẽtur vt Uege. inquit ad excipiendũ impetũ ſagittarũ. Aſco. ſcribit cilicia tecta eſſe de pilis in caſtroꝝ vſum atqꝫ nautaꝝ.

Cilix nomen propriũ phenicis filij: a quo cilicia ⁊ cilix adiectiuuz dicitur homo qui e cilicia ortus eſt cilices pyrate fuerũt quos Cn. Pompeius fundit⁹ deleuit

Cilium folliculus quo oculus integit̃: ꝙ cilere mouere fit. Uel quaſi celiũ a celando ꝙ oculũ celet. Inde fit ſuperciliũ quod pilis obtegitur: cuius prima corripitur. Unde eſt illud in priapeia. Conueniens latio pone ſuperciliuz. Nam teſte Pli. libro. xj. Extreme ambitum gene ſuperioris antiqui cilium vocauere. Unde et ſupercilium.

Cilones dicti ſunt quoꝝ capita oblonga ⁊ compreſſa ſunt: vel quibus frons eminentior eſt: ita vt a dextra ſiniſtraqꝫ reciſa videatur. Chilones vero cũ h. ex greco a labijs improbiorib⁹ que illi vocant χιλα. Unde ⁊ piſces improbius labrati chilones dicunt̃.

Cimas inſula inter iſtri oſtia: que vt Pompo. ſcribit̃ vrbem habet quã qr bithini colũt bithinida appellat̃.

Cimbri populi: qui nunc flamingi germani: lingua gallica latrones: qui inundatione oceani fugati cum gallias atqꝫ Italiam adijſſent: ſedes a ſenatu ro. petierunt a quo repulſi armis petere conſtituerũt: qđ precibus impetrare nequiuerãt. Actum erat de Romanis niſi Marius illo ſeculo contigiſſet a quo primuz apud aquas ſextias: mox prope atheſim debellati: et ad internetionẽ redacti ſunt: hi etiam vt docet Diony. vocati ſunt cimerij qui quoniam remotiores ſunt a nobis apud inferos eſſe putãtur. Sed Homerus dixit cimerios populos in aſia amaçonibus ꝓximos qui ex vltimo occidentali oceano aduenerunt. Fert̃ a Uale. maxi. Cimbros et celtiberos in acie gaudio exultare ꝯſueuiſſe tanqꝫ glorioſe et feliciter vita eſſẽt exceſſuri. Lamentari ꝟo in morbo q̃ſi turpiter ꝑituri.

Cimerij populi ſcythici: a quib⁹ boſphorus cimerius vocatus eſt: in cuius oſtio fuit oppidum Cimerion. Horũ clyma obſcuruz eſt: de quibus homerus Illis ſol nunqꝫ phaeton ſua lumina ſpargit. Pernicioſa ſemper nox ſemper tenditur iſtis. Hinc deductũ eſt prouerbium: vt dicãtur vmbre cimerie. Unde Lact. lib. iiij. O cecũ pectus o mentẽ cimerijs: vt aiunt vmbris atriorem. Ephorus ſcribit Cimerios in Italia quoqꝫ fuiſſe iuxta lacũ auernũ: eoſqꝫ in ſubterraneis habitaſſe domicilijs: quoꝝ morẽ patrium eſſe: vt nemo ſolem aſpiciat: noctu vero egrediantur. De cimerijs ita ſcribit Feſtus. Cimerij dicuntur hoies q̃ frigoribus habitatas terras incolunt: quales fuerunt inter baias ⁊ cumas in ea regione in qua conuallis ſatis iminẽti iugo circũdata eſt: q̃ neqꝫ matutino neqꝫ veſpertino tẽpore ſole contingitur.

Cimolia creta ab inſula Cimolo qua vtuntur fullones in veſtibus abluendis. Hanc nunc vulgus terram ſaponariã vocat. Hec et medicamẽtis apta dicit̃. γγω

Cinedus cũ ae diph. puer ad patiendũ aptus a κιρεω moueo/vel experior αιδοια verenda. Alij cinedos pudore vacuos appellãt. κενοσ enĩ vacuus ουδεισ pudore. Alij interpretaut̃ ſaltatores vel pãtominos απο του κιρειν ꝙ libidine oibus anteirent. Plau. in Aul. Ita fuſtibus ſum mollior magis q̃ꝫ vllus cinedus. Hinc cinedicus a um. Idem in Sti. Lepidã ⁊ ſuauẽ cantatiõnẽ aliquã occupito cinedicam.

Cinnabary per duplex nn. latine cinnabaris: et cinnaber: vt piperi nos piper. Pli. lib. xxix. Et colore dilutum cinnabari clariorem fieri.

Cinnamomũ frutetum in ethiopia qđ ſitu breui naſcit̃ fiſtule duplo preſtãs odorifera: et dulcis ⁊ cinerei coloris ad medicine vſum. Naſcitur et in ſabeis et in India que hauſtralis eſt.

Cinnamũ ſimilis eſt arbuſcula cũ cinnamomo: vel eadem eſt que et cinnamomum: de qua Oui. lib. iij. faſ. Cinnama tũ primũ captiuaqꝫ thura dediſti.

Cinnus per duplex nn. capillus dicit̃. Plau. in Tru. Tinctos cõpoſitos criſpos cinnos tuos vnguentatos. Proprie tñ cinnus eſt plurimoꝝ cõmixtio. Nã ab aliquibus potionis genus ex multis liquorib⁹ cõfectũ putat̃. Ci. li. de ora. Cinnus vtriuſqꝫ particeps vel vtriuſqꝫ querimus expers. Uñ concinnus a um: ⁊ concinno as fiunt: de quibus alibi.

Cincinni per duplex nn. a κικι ſpecie olei: vt quibuſdã videt̃: eoſqꝫ dũtaxat capillos ſignificant qui ita intorti ſunt: vt oleo perfuſi madeſcant. Inde cincinnati dicunt̃: qui ita capillos habent. Iuue. Altior hic quare cincinnus. Plaut. in Tru. Iam ego iſtos fictos compoſitos criſpos cincinnos tuos vnguẽtatos vſqꝫ ex cerebro expellã. Hos capillos Mar. anulos vocat Ait enĩ. Un⁹ de toto peccauerat orbe comaꝝ anul⁹.

Ciner et cinis tã maſ. q̃ femi. generis puluis in quem materia vſta redigit̃. Inde fit cinereus a um: vt coloꝛ cinereus. Similiter cineraceus a um: qḋ ex coloꝛe cineris. Pli. lib. xxxiij. Terra eſt alia ruffa: alia cineracea. Cinericius a um: vt panis ſubcinericius: qui coctus eſt ſub cinere.

Cinefactum in cinerem diſſolutũ: a cinefacio: qḋ eſt in cinerẽ reduco. Figuratio: vt tepefactũ ⁊ labefactum. Lucil. lib. iij. Ad vos hoꝛrifico cinefactũ te ꝓpe cũbet

Ciniſlones a cinere dicti ſunt: ⁊ cinelones ⁊ cinerarij ꝓ paraſitis ab officio calamiſtroꝝ in cinere calefaciendoꝝ quibus matronę capillos criſpabant. Hoꝛati⁹. Cuſtodes lectice ciniſlones paraſiti.

Cingo is xi ctũ. ablatiuo poſt actõ iungit̃. Gel. Scuto pedeſtri et gladio hiſpanico cinctus contra Gallum conſtitit. Per tranſlationẽ cingere ponit̃ pro circuire ⁊ circũſepire. Liui. lib. j. Nam ⁊ muro lapideo cuius exoꝛdiũ operis ſabino bello turbatũ erat: vꝛbem quã nondũ munierat cingere parat. Aliqñ tamen accuſatiuo ſolum contentũ eſt. Pli. Cum eum ſaltũ venatoꝛes cinxiſſent. Dictũ cingo quaſi circũago. Huius cõpoſita ſunt Accingo: circũcingo: diſcingo. De quo in accingo. Incinctus. Liui. lib. x. Incinctũ gabino cinctu ſuper teluz ſtantẽ. Intercingo Pli. Thebaicus intercinctus aureis guttis iuenitur in aphꝛycę parte. Pꝛecingo: idem qḋ cingo. Plau. in bac. Inde hippodromo ⁊ paleſtra vbi reueniſſes domũ cincticulo pꝛęcinctus in ſella apud magiſtrũ aſſidens tũ libꝛũ legens: ſi vnã peccauiſſes ſyllabã fieret coꝛium tam maculoſum q̃ eſt nutricis palliũ. Interdũ pꝛęcingere eſt pꝛęparare. Unde pꝛęcinctos ſtrenuos et expeditos dicimus. Pꝛocingo: cingo: apparo: a quo ꝓcinctus apparatus bellicus et expeditus. Ouidi⁹. Hęc in ꝓcinctu carmina facta puta. Pli. Uinum curas vigoꝛẽq; animi impedit ad pꝛocinctũ tendentib⁹ Et pꝛocincta claſſis vocabatur cuz exercitus cinctus erat ↄfeſtim pugnaturus. Recingo/retrocingo/ vel pꝛo ſimplici ponitur. Ouidius lib. me. Uelãt caput tunicaſq; recingũt. Succingo ſubtus cingo et ad cingulum alligo. Cice. lib. xij. Phil. Ser. Galbaz eodẽ pugione ſuccinctum in caſtra videtis: Et ſuccingere eſt cinctu veſtes ita colligere vt bꝛeuioꝛes videantur fiatq; homo ad agendũ pꝛomptioꝛ. Unde ⁊ ſuccinctam oꝛationem bꝛeuem dicimus: et ſuccincte bꝛeuiter. Hinc ſuccingulũ balteum dicimus ſuccinctoꝛium veſtis genus bꝛeuiſſimę quo venter ⁊ verenda teguntur: quod et ſemicinctum vocatur ꝙ medium hominẽ cingat. i. veſtiat.

Cinctus us a cingendo ſicut cingulũ: q̃uis et pꝛo veſtitu ſumat̃. Uir. Cinctuq; gabino. Huius diminutiuũ eſt cincticulus. Plau. in bac. Cinctitulo p̃cinctus.

Cingulũ hoĩs cinctoꝛiũ dicit̃: et pꝛo anulo quãdoq; ponitur qḋ digitũ curuat.

Cingula ę. qua cinguntur iumenta. Ouid. de reme. Et noua velocẽ cingula ledat equũ.

Cippus inſtrumentum ad colligandos pedes. Terra quoq; in tumulũ coagregata dicit̃: Cippus qñq; etiã ſepulchꝛũ. Hoꝛa. in Ser. Mille pedes in fronte trecentos. cippus in agruz hic dabat. Pꝛęterea cippus colũnam ſignificat. Et eſt nomẽ viri ꝓpꝛiũ. Ualeri⁹ maxi. lib. vj. Genutio cippo pꝛętoꝛe paludato poꝛtã egredienti ſubito velut coꝛnua emerſerũt.

Circa pꝛępoſitio eſt: quę quandoq; componit̃: et poſtpoſita inuenitur ablatiuo loco coniunctionis cauſalis Uirg. Quocirca capere ante dolis. Interdũ poſtponitur circum: vt circumcirca. Sed cum pꝛęponitur ſignificat iuxta: et tam locũ q̃ numeꝝ deſignat vt circa foꝛũ viſus es. Et circa tres annos tecũ mãſi.

Circiter a circa fit: idẽq; ſignificat. Et refertur modo ad tempus: vt circiter kalendas Iunias. Modo ad locum. Caſ. Hemnia. Lapidem fuiſſe quadratuz circiter in media arce iunctum candeliſq; verſum. Modo ad numerum quem attenuare videtur: vt circiter duo hominũ milia cęſa ſunt.

Circum pꝛępoſitio acuto accentu deſignatur in vltima: ne accuſatiuus nominis circus: vel aduerbiuz eſſe putetur. Hęc ⁊ componi ſolet et ſeparari. Separata locum tantũ ſignificat ſicut et compꝑſita: vt circum theatrum. Quandoq; loco aduerbij ponitur. Uirgilius. An ne vides toto pꝛoperari littoꝛe circũ. Componitur autem cum dictionibus ab a incipientibus. vt Circũago. C. vt circũcido: d vt circũduco: e vt circũeo: f vt circũfluo: i vt circũiacio: a quo circumiectus. L. vt circũlinio: m vt circũmunio: n vt circũnaſcoꝛ: p vt circũpono: q vt circũquaq;: ſ vt circumſcribo: t vt circumtuli: v vt circũuenio. Uerum iuncta vocalibus integra ſcribi ſed non ꝓferri debet: vt circũago circũeo ſcribant̃: ſed ꝓferant̃: circuago circuo. Unde Pꝛiſcia. ait. Circumeo et circũago: et ſimilia non paterẽtur eliſionẽ in ꝓnunciatione ſi tranſiret in ſequentem ſyllabam. m. Si vero iungatur cũ c. d. f. q. t. mutatur m in n. vt circũcido/circũdo/circũfero/circũquaq;/circũtuli. Cum alijs remanet m. integra: vt circumſcribo circumuolo.

Circũago ſignificat circumduco. Apul. Nudumq; hominem circũagens omnibus oſtendebat. Interdum inſequoꝛ. Curti. Nec vulneratuz et fere ſeminecẽ circũagere deſtiterũt. Interdũ retrouerto ↄuerto. Pli. In ponte pꝛętenui duabus capellis obuijs e diuerſo cum circũactum anguſtię non caperẽt nec recipꝛocationem longitudo.

Circũcido penultima pꝛo. Circũſeco. Col. lib. iij. Eiuſdem ſpacij coꝛticẽ circuncidito: et materiã delibꝛato.

Circuncolo penultima coꝛrepta circũhabito. Liuius libꝛo. v. Excepto Uenetoꝛum angulo: qui ſinum circũcoluut maris.

Circunduco et circũeo inter ſe differunt: quoniam dicimus Hercules circũuit terram non circũdedit ⁊ anulus circundat digitũ non circũit. Circuitus tñ vtrũq; cõplectit̃. Cicero Catoni. Uallo et foſſa circũdedit.

Circunfero pe. coꝛ. Circũpoꝛto: circunduco. Sal. Fuere item ea tempeſtate qui dicerent Catilinaz oꝛatione habita cũ ad iuſiurandũ populares conſcios ſceleris ſui adijceret humani coꝛpoꝛis ſanguine vino permixtum pateris circũtuliſſe. Per tranſlationẽ circũferre ponitur pꝛo purgare. Uirgi. lib. vj. Idem ter ſocios pura circũtulit vnda Spargẽs roꝛe leui. Nã luſtratio a circulatione dicta eſt vel cede vel victima.

Circunfluo abundo. Cicę. in Lel. Et circũfluere omnibus bonis copijs atq; in omni rerum abundãtia viuere. Pꝛopꝛie tamen circũfluere eſt circum aliquid fluere: decurrere. Pli. Id oppiduz circũfluit amnis Interdum concurrere. Idem. Poſtq; varię vndiq; gentes circũfluxere.

Circũfluus a um qḋ circũfluit. Claud. lib. ij. Et aurato trahitur circũflua ponto.

Circunfoꝛani ſeu circũfoꝛanei qui circa foꝛa crebꝛo verſari ſolent venditantes aliquid aut ementes aut ſuſcitantes: aut tempus inaniter terentes: aut aduocationem querentes.

Circũiacio circũpono. Aug. in ſer. de Ioãne baptiſta. Neceſſe eſt cum ſũmo laboꝛe ex hoc mundo rapere palmã ſalutis ⁊ quaſi excubantibus et circũiectis hoſtibus obſeſſos fructus ꝑuigili intẽtione decerpe.

Circũmitto. Liui. lib. ij. Uincebatq; auxilio paucitas in iugo circũmiſſus veniẽs in verticẽ collis.

Circũmunio circũſępio circũroboꝛo. Col. li. iij. Pꝛiuſq; pomariũ conſtituas: q̃ magnũ habere voles circũmunito macerię aut foſſa ita vt nõ ſolũ pecoꝛis ſed nec homini tranſitus ſit.

Circūnaſcor. Pli.lib.j. Lacus amaus in aſia circūnaſcente abſynthio inficitur.

Circūſido is: ad obſidendum eo ſeu me pono. Sal. in Iug. Igitur Iugurtha oppidū circumſedit ⁊ vineis turribus ⁊ machinis oīm generū expugnare aggredit. Circūſideo obſeſſum teneo. Liui.lib.iij. In nos viri armati eſtis agitedū vbi hic curiā circūſederitis.

Circumſto circūdo. Vir. Circūſtant aīe dextra leuaqꝫ frequētes. Aug. ad Hiero. paſſiuo vſus eſt: ꝙ q̄ꝫ nos inquit negociorum alienorum eorūqꝫ ſecularium curis circūſtemur in gentibus: tū epiſtolę tuę breuitati facile nō ignoſcerem. Hinc circumſtantię quę in vnaquaqꝫ cōtrouerſia queri ſolent: et quaſi queſtionē circumſtant. Vide in dictione locus.

Circūſiſto is: pro circundo ponit̄: ſiue ad obtinendum defendendum: ſeu offendendum circū me pono. Li. lib.j. Centuriones armati Metium circūſiſtunt. Cęſar. Si quis grauiori vulnere accepto deciderat circūſiſtebāt. i. firmabant ſe circūfauētes ei ⁊ tela ab eo arcentes. Virg. At feſſi tandem ciues infanda furentem Armati circūſiſtunt.

Circūſcribo ſignificat prout ſonat. Per tranſlationem circumſcribere eſt dolo in re contrahēda atqꝫ cōmertijs aliquē bonis priuare: vt apud Senecā de eo qui fratrē circūſcripſit in diuiſione hereditatis cum ex altera parte matrē fratris: ex altera oīa bona poſuiſſet. Amb. pro decipere ſimpliciter poſuit: cuꝫ inquit. Sicut adam mulier circūſcripſit: ita apoſtolum fęmina circūuenit. Aliquando in bonā partē pro colligere et cōprehēdere. Lact. Cuius ſcientię ſummam breuiter circūſcribo: vt neqꝫ religio vlla ſine ſapientia ſit: nec vlla ſine religione probanda ſapientia. Columella. Diophanes bithynus vticenſem totum Dionyſij peni magonis interpretem ꝑ multa diffuſum volumina ſex epitomis circūſcripſit.

Circūſpicio. Iuſti.lib.j. Prima latebras circumſpicit. Hinc circūſpecto as: frequētatiuū. Terē. in Eu. Et properans venit neſcio quid circūſpectat.

Circūſpectus qui in omnē partem circūſpectat: hoc eſt prudēs et ſagax Col.lib.j. Nam illa ſolēnia ſunt omnibus circūſpectis vt ergaſtuli mācipia recognoſcāt vt explorent an diligēter vineta ſint: an ipſe ſedes cuſtodię ſatis tutę ſint.

Circūſpicuus cōponitur ex circum et ſpicuus: ⁊ eum ſignificat qui circūaſpicitur.

Circūuado pe. pro. Liui. de ſecūdo bel. mace. Repente anceps terror hinc muros aſcendētibus romanis illic arce capta barbaros circūuaſit.

Circūuenio idem qd̄ circūdo. Liui.lib.j. Sed conſiliū ⁊ imperij ſimulatio fuit vt nec vobis ignorantibus deſeri vos auerteretur a certamine animus: ⁊ hoſtibus circūueniri ſe a tergo ratis terror ac fuga inijceretur. Aliquando circūuenire eſt circūmunire. Sal. Preterea conſulatum petere. Cice. Anto. quem ſibi collegam fore ſperabat hominē nobilem familiateꝫ et omnibus neceſſitudinibus circumuentū. Aliquando decipere ſeu inſidijs inuoluere. Tractum a venatoribus: qui feras laqueis retibus et canibus circūuenire ſolent. Cice.lib.j. offi. Suum quiſqꝫ teneat et neqꝫ tenuiores propter humilitatem circumueniantur: nec locupletibus ad ſua: vel tenenda vel recuperanda obſit inuidia. Aliquādo opprimere. Sal. Cuiqꝫ optimo litteras mittit ſe falſis criminibus circūuentuꝫ. Liui. libro. vj. An placeret fęnore circumuētum plebem potius q̄ꝫ ſortem creditaꝫ ſoluat corpus in neruum ac ſupplicia dare.

Circūueho is: a quo frequentatiuū circumuecto as qd̄ eſt ſępe circūfero. Vir.lib.iij. geo. Singula dum carptim circūuectamur amore.

Circūuolito proprie Virg.lib.j. ge. Aut arguta lacus circūuolauit hirundo. Colu. per tranſlationē pro crebro viſo ſeu pro celeriter circundo vſus eſt. An honeſtius dixerim mercēnarij ſaluatoris mēdaciſſimū aucupiū circūuolitātis limina potentiorū.

Circe ſolis et perſę nymphę filia: quę habitauit nō longe a caieta vrbe campanię in mōte quodam olim inſula. Qui ab ea circeus ſiue circei et circeum oppidū Hinc circeienſes populi. Liui.lib. vj. Ad hoc latini bernicíqꝫ acceſſerunt et circeienſium quidam. Cice. lib.iij. de natu. deorum. Circem quoqꝫ coloni noſtri circeienſes religione colunt. Circei vero vt Plinius auctor eſt lib.iij. quōdam inſula immenſo quideꝫ mari circumdata ſi Homero creditur vbi lazium antiquū termiabatur. Stra.lib.v. Poſt antiū circeiū eſt ſtad.cc.⁊.xc. mons mari ⁊ paludibus inſtar habens inſulę: Habet caſtellum ⁊ circes ſacellum ⁊ minerue aram. Virg.lib.vij. Proxima circee raduntur littora terrę. Diues inacceſſos vbi ſolis filia lucus Aſſiduo reſonat cantu. Homerus libro .κ. odyſſeę late ꝓſequtur et quod Mercurius dedit anteqꝫ iret ad circem ξηρη μεν μελαν εσ κεγαλακτι δεεικελον αν θοστ μωλυ δεμιν καλεουσι θεο ⁊ ſubdit και το τεεγω κιρκησ επθην περικαλλεοσ ευνησ αμφιπολοι δαρατεωσ μεινιενι μεγαροισι πενοντο τεσσαρεσ.

Circius ventus nulli violētia inferior ſic dictus: ꝙ oīa turbet ac circūuertat. Hic peculiaris eſt Gallię narbonenſi de quo Gel. Galli ventuꝫ ex ſua terra flantē quem ſeuiſſimū patiuntur circium appellant a turbine opinor eius ac vertigine. Luc. Solus ſua littora turbat Circius et tuta prohibet ſtatione monechi. Ventus circius cum locare buccam implet: armatū hominem ⁊ plauſtrum oneratū percellit. Cato Certium non cirtiū appellat.

Circus om̄is in gyrū ambitus a circuo ſm̄ Ser. Eſtqꝫ figura plana vna tantū linea contenta: in cuius medio pūctus eſt a quo omnes linee ad circūferentiam ductę inter ſe ſunt ęquales. Et differt circus a globo ꝙ circus eſt planicies rotunda vt circuitus. Globus ſoliditas vndiqꝫ rotūda vt eſt ſphera et ſtaminū glomera. Cice. de natu. deorū. Cunqꝫ duę formę prēſtātiſſimę ſint ex ſolidis globis. Sic enim ſpheraꝫ interpretari licet. Ex planis antem circus aut orbis. Vir. libro. v. Mediaqꝫ in valle theatri circus erat. Et. vj. Lucentemqꝫ globū lunę titaniaqꝫ aſtra. Circus etiā dicitur locus muris ſeptus. Unde circenenſes ludi: ꝙ in circo fierent. Fueruntqꝫ tres circi romę. Circus maximus: circus flumineꝰ qui ⁊ apollinaris et circus Neronis in vaticano.

Circenſes ludi dicti ſunt ꝙ in circo fierent: ſiue quaſi circum enſes. Nam ante facta ſpectacula: vt quidaꝫ aſtruunt inter enſes et flumina locis virentibus agebant: et medio in loco munera ponebant: equi vero iunctis curribus a circi carceribus diſcedētes ex vno latere recurrētes ad ꝓmā metā reducebantur. Nam circus oblongus in hemicycli ſpeciem deſinebat vbi reuoluebantur equi.

Circulus et per ſyncopen circlus paruus circus.

Circulo as: circūdo. Col. li.xij. Iſqꝫ debebit ante circulari foſſula q̄ repleat̄ lapidibꝰ ⁊ calce. Sene. Appion totā circulatus eſt greciā. i. obiuit oēs oras grecię. Circulatorem quandoqꝫ accipimus pro ciclico ⁊ circunforaneo qui ſua carmina coronę recitet. Talis ab Horatio vocatur ciclicus. Is etiam qui in corona hominum aliquid agit circulator appellatur. Apul. Preſtigiatorem ſtipatum mortalibus ſuas fallacias admirantibus vocat circulatorem. Sic enim inquit libro.j. Ciculatorem aſpexit equeſtreꝫ ſpatham prēacutā mucrone infeſto deuoraſſe. Paulꝰ iurecōſul. di geſtis de extraordinarijs criminibꝰ. In circulatores

qui ſerpentes circumferunt: et proponũt Si cui ob
quorum metum damnũ datum eſt ꝓ modo admiſſi
actio dabitur. Hiero. Puerilia ſũt hęc ⁊ circulatorũ
ludo ſimilia. Hinc

Circulatorius a. um. qđ ad circulatores ſpectat. Vñ
Quintilianus ꝗcipit nobis parãdã vim orandi non
circulatoriã voluptatẽ ſpectantibus.

Circulatim ſignificat ꝑ circulos. Sue. In ſummo pub
lico luctu externarũ gentiũ multitudo circumlatim
ſuo queq̧ more lamentata eſt.

Circuitores docet Vlpi. vulgo appellari quibus ve/
ſtiarij vel lintearij dant veſtem circumferendam vel
diſtrahendam.

Circitores publici vrbis cuſtodes.

Circites pe. cor. circuli ex ęre facti.

Circinus penul. cor. inſtrumẽtũ quo circuli vertendo
deſignãtur: Vulgo ſextus dicitur.

Circino as. penul. cor. rotundũ facio. Ouid. Inclinat
curſus ⁊ eaſdem circinat aures.

Cirri a quibuſdã appellant capilli contorti ac perinde
criſpati quales Picus martius: et alauda ⁊ grues in
capitibus gerunt. Ouid. Ciris et attonſo nomen eſt
ſortita capillo. Oſtreorũ etiã capillamẽta dicunt cir/
ri. Mar. lib. vij. Et oſtreorũ rapere liuidos cirros.
Inde cirratus. i. capillatꝰ. Perſi. Ten cirratorũ cen/
tũ dictata fuiſſe pro nihilo pendas. Alij cirros capil
los capitis attonſos putãt a grȩco κειρω attondeo
incido. Cato de liberꝭ educãdis. Itaq̧ arbitrare pri/
mũ capillũ puerilẽ dẽptũ itẽ cirros ad Apollinẽ po/
nere ſolent. Inde Perſiꝰ cirratos vocat pueros q̄ cũ
comã nutrierunt eam Veneri conſecrant detonſam.

Cirres ſunt oſtrea quędã capillata. Mar. Teq̧ iuuãt
cirres ⁊ pelle malandria cana.

Ciricus inſula fuit in myſia quingentorũ fere ſtadiorũ
ambitu admodũ fęrax ⁊ duobꝰ pontibꝰ iũcta cõtinẽti
q̄ iuxta pontẽ eiuſdẽ nois vrbẽ habuit: ⁊ portꝰ duos
clauſos ⁊ naualia.

Cis et citra differunt ꝙ cis magis proprijs nominibꝰ
fluminum vel montium pręponi ſolet: reliquis ma/
gis citra: vt cis rhenum: cis padum: cis alpes. Citra
cruorem: citra forum: citra templum. Et habet qui/
dem cis ſicut ⁊ citra contrariam ſignificationem de
vltra. Nam hę particulę Citra/intra/vltra: vt docet
Gel. apud veteres ſingularibus ſyllabis appellabã/
tur. Cis et vls. Dicebaturq̧ cis tyberim et vls tybe
rim: mox dici ceptum eſt citra tyberim et vltra tybe/
rim: et intra calendas: citra calendas. Cõponiq̧ po/
teſt et ſeperari: vt Ciſalpina gallia et cis padum.
Sciendum eſt autem ꝙ q̄uis cis habeat vim localẽ
per tranſlationẽ tamẽ ⁊ in tempore ⁊ in alijs rebus
vti poſſumus: vt cis definitum tempus veniſti: ſicut
vltra tempus a nobis datũ veniſti. Cis naturę leges
hoc eſt minus q̄ patiant naturę leges. Aliqñ ponit
pro vltra. Sal. Cis rhenum atq̧ intra mare noſtrũ ⁊
oceanum niſi qua in paludibus via fuit perdomita.
Citra etiã quãdoq̧ ꝓ ſine ponit. Col. In agri cultu
ra voluntas facultaſq̧ citra ſcientiam ſępe magnam
dominis afferũt iacturam. Sue. in Cęſa. Alijs citra
ſenatus/populiq̧ auctoritatem. i. ſine auctoritate.
Quint. lib. j. Tũ neq̧ citra muſicẽ grãmaticę poteſt
eſſe perfecta. Ply. lib. iij. Citra faſtidiũ nominentur
Sene. Ede citra cruditatẽ: bibe citra ebrietatẽ. Qñ/
q̧ ponit pro ante: vt citra calendas. i. ante calendas.
Sue. in Au. Solebat etiã citra ſpectaculorũ dies ſi
qñ quid inuſitatũ dignũq̧ cognitu ⁊c. Fit autẽ citra
⁊ cis a citra: citer citerior citimus.

Ciſalpina gallia quę ⁊ citerior gallia: et gallia togata
dicitur a fluuio rubicone finitur. Cuius baſim alpes
efficiunt.

Ciſterna locus in quo colligit aqua pluuia ꝑ euripos
et canaliculos ſub ſtillicidio poſitos ad imbres ſuſci
piendos. Vlp. Ciſterna aquã viuã nõ habet. Et q̄dẽ
ciſternę imbribus cõcipiunt: ſed per glaream immiſ/
ſam in ſpongias purificatis. Dicta ciſterna ꝙ ſit cis:
id eſt infra terram.

Ciſta genus vaſis: cuius diminutiuũ ẽ ciſtula a quo fit
aliud dimi. ciſtella. Ci. lib. j. ad Herẽ. Ciſtellã ꝓ vaſe
poſuit quo ſuffragia populi in creãdis magiſtratibꝰ
legibuſq̧ ferendis colligebãtur cum ait Saturnus
legẽ ferre cępit: collegę intercedere ille nihilominus
ciſtellam detulit.

Ciſium genus vehiculi biroti: a quo ciſiarij qui ciſium
regunt. Cice. Detulit in quadam cauponula atq̧ ſe
ibi occultans perpotauit ad veſperum. Inde Ciſio
domum venit capite inuoluto. Juriſcõ. lib. xx. digeſ.
Si ciſiarius dũ ceteros tranſire cõtendit ciſiũ euer/
tit et ſeruum quaſſauit vꝉ occidit: puta ex locato eſſe
in eum actionem.

Ciſſeus rex thracię pater hecubę vxoris Priami. A q̄
Ciſſeis patronymicum. Euripedes in tragędia: quę
εκαβη inſcribtur. πολυδωροσ εκαβησ παισ
γεγωσ τησ κισσεωσ πριαμου τε πατροσ
οσ μ. επει φρυγωυ πολιυ κιυδυνοσ εσχευ
δορι πεσειυ ελληυικω δεισ ασεπεξε πεμ/
ψε τρωικησ χθονοσ πολυμησ τοροσ προσ
δωμα θρηικιου ξενου.

Ciſpius mons in vrbe roma exquilina in regiõe: de no
mine ciſpi hominis dictus: vt inquit Feſt. Var. lib.
pmo latin. Exquilinus ẽ ciſpius mõs ſexticeps apud
ędem Junonis lucinę.

Cithara ę. penul. cor. tamẽ κιθαραε ξ του κιρταειυ.
Jnſtrumentum muſicum alio nomine lyra appella/
tur quam Hieron. ſcribit effici in modum deltę litte/
rę cum chordis vigintiquattuor ⁊ per digitos varijs
vocibus tinnuliſq̧ ictibus in diuerſis modis conci/
tari: de qua in dictione pſalterium aliqua dicuntur.
Cythera cum y ⁊ e ante r pluralis tantũ nũeri: ⁊ neu
tri generis inſula eſt contra cretam vt ſcribit Stra.
In quã ferunt Venerẽ primũ vectã concha marina.
Unde ⁊ cytherea dicta eſt: cuius ſecũda corripitur:
cum in pmitiuo ꝓducatur. Virgꝭ. lib. x. Eſt paphos
idaliumq̧ mihi: ſunt alta cythera. Idem. Parce me/
tu cytherea manẽt. Hanc Solinus cythereã a cythe
reo phęnicis filio vocauit. Porphyruſſam Ariſto. a
ꝑſtantia purpurarũ: Sed porphyrida Plynius. Eſt
et cythera vna ex cicladibus inſulis. Et vt Laertius
ſcribit Laconię inſula. Cytheron vero mõs Boetię
longe a thebis. Ouid. lib. iij. met. Vadit vbi feſtus
faciẽda ad ſacra cytheron Cantibus ⁊ clara bacchan
tum voce ſonabat. De hoc tñ in dictione parnaſſus:
et in helicone.

Citharedus qui cythara canit. Juue. Accipis vxorem
đ qua cytharedus echion. Hinc citharedicus a. um.
Sue. in Nero. Itẽ ſtatuas ſuas citharędico habitu.

Chithariſtria q̄ cithara canit: ſicut a tympano tympa/
niſtria.

Citharizo as. cithara cano. Hier. in Apoca.
Sicut citharedorũ citharizantiũ in citharis ſuis.

Cithiriſta promontorium a quo Maſibiã vſq̧ naui/
gio. xxx. M. paſ. fiunt.

Citharis penul. correpta: pileus vel mitra põtificalis:
grȩce κιθαρισ.

Cithiſus ſiue cithiſum arbuſcula q̄ facile vbiq̧ ꝓuenit
vtilis omi genere pecudũ: vt inquit Col.

Citra ꝓpoſitio. Vide in dictione cis.

Citrus arbor nobiliſſima quę ſola apud Athlantem
montem in mauritania naſcitur: romanis quondam
gratiſſima. Nam afferebat ad ornamẽta menſarum
⁊ lectulorum. Non multum creſcit ⁊ folia habet ma
iora q̄ laurus. Hinc citreus ea. um: vt citreę menſę.
Apud Dionẽ cedrũ et poma cedria ꝓ citro et citris

appellata inueniūtur. Alterius tamen generis ſunt citri athlantice ex quibus menſe fierent ꝙ noſtrates citri vnde mala medica naſcuntur. De folio ſpectantur arbuti fere aut lauri Athlantice cupreſſo femine ſilueſtri folio odore caudice. Dicit̃ et citrum neutro genere pro ligno.

Citreum vt Cloatius ſcribit eſt perſicum malum. De quo Vir. Felicis mali quo non p̃ſtantius vllū. Oppius lib. de ſylueſtribus arboribus. Citra idem malus et perſica: altera generatur in Italia: ⁊ in media altera. Et paulopoſt de Citreo. Eſt aūt odoratiſſimū ex quo interiectum veſti: tineas necat. Fertur etiam venenis contrarium quod tritū cum vino purgatiōe bidentes ſeruat viribus ſuis. Generant̃ autē̃ in perſide mala citrea q̃ vulgo narantia dicunt̃.

Citus celer. Sal. Citus modo: modo tardus inceſſus: hinc citior citiſſimus. Plau. Nullā ego rem citiorē apud hoīes eſſe ꝙ famā reor. Citiſſim⁹ omniū redijt. Cito aduerbiū. Citius citiſſime. Interdū citus dicit̃ ſeparatus. Virg. lib. viij. Haud ꝓcul inde cite metium in diuerſa quadrige.

Cito as. frequētatiuū a cio quod eſt voco. Ci. in Ver. Citat reū nō reſpondet. Vide in cieo. Hui⁹ cōpoſita ſunt concito pe. cor. quod ſignificat ad irā prouoco. Hinc concitatus iratus. Gel. Erat enim aliquanto concitatior. Incito: recito: excito: ſuſcito ⁊c. que ſunt in dictione cieo.

Citat⁹ vocat⁹ celer. Apu. Citato nō teſtudineo greſſu.

Citimus penul. cor. ſuperlatiuū a cis: ⁊ idem eſt quod vltimus extremus. Et citima vocāt que celo ꝓxima ſunt. Cice. Quibus erat ea minima que vltima celo citima terris luce lucebat aliena.

Ciuis vrbis colonus a coeūdo dictus ꝙ vinculo quodam ſocietatis in vnum coeat cetum: et ſub legibus viuat. Hinc ciuitas que proprie eſt collecta ciuium multitudo ad iure viuendum. Apul. Quod omnis ciuitas approbauit. Aliquando ciuitas d̃r ius ciuiū. Cice. Qui ciuitate donatus eſt. Vſurpatiue dicitur vrbs hoc eſt ipſa menia et edificia. Sic dicim⁹ apud ciuitatem. Mantuam diuum Iambonū natum eſſe: ibiq̃ miraculis florere. Sciendū ꝙ a ciuis non fit ꝯciuis: licet ꝯſuetudo inualuerit vt ꝯciues paſſim dicamus municipes noſtros: cum tamē rectius dicatur: hic meus ciuis eſt: ſiue meus municeps. Sic Cicero ciues ſuos dicit nuſq̃ cōciues. Nam apud tertiam. Tuſculanam legimus (inquit) librū clitomachi quē ille euerſa cartagine miſit conſolandi cauſa ad captiuos ciues ſuos.

Ciuilis ⁊ hoc ciuile quod ē ciuis ſeu quod ad ciuē pertinet: vt ciuilis mos: ciuile ius. Hinc ciuilitas que ē quaſi ciuilis mos: et accipit̃ pro moderatiōe quadā atq̃ modeſtia magis ciui hominiq̃ politico ꝙ imperatori ꝯueniente quā in Auguſto fuiſſe ſcribit. Sue. Clemētie ciuilitatis que inquit eius multa ⁊ magna documenta ſunt. Iul. Capitolinus laudat Antoninum pium: ꝙ imperatorium faſtigium ad ſummam ciuilitatem deduxerit.

Ciuicus a. um. penul. cor. Idē qd̄ ciuilis: vt ciuica corona quā ciuis ciui a quo ſeruatus fuiſſet in prelio teſtē vite dare ſolebat ex fronde querna: quoniā cibus antiquiſſimus e quercu capi conſueuerat. Augu. lib. xviij. de ci. dei. Satis apparet cōſequens vt ad pacē ciuicam pax domeſtica referatur.

Cius fluuius thracie ex peonibus et rhodope monte profluens.

C Ante L

Clades a calamis q̃ſi calamides: hoc ē calamitas: vel q̃ſi cades a cadendo: vel a κλαδαω qd̄ eſt amputo: frango. Unde κλασμα fragmentū ⁊ confractio.

Clemens a claritate mentis: quaſi celi mens: ⁊ is dicit̃ qui etiā remittit de eo qd̄ poſſet ꝓſequi. Differt pro Donati ſententia a placido: ꝙ clemens ſit circa recte agentes: placidus circa delinquentes. Et clementis eſt nulli os ledere: placidi arridere oīmibus: clemēs animo: placidus vultu. Ter. in adel. Ille ſuam ſemꝑ egit vitam in ocio comis clemens placidus: nulli ledere os: arridere omnibus. Sunt etiā qui clementē ideo dici putēt ꝙ colat mentē: nec eā vexet iraſcēdo: Hinc clementia ⁊ aduerbiū clementer quib⁹ ꝯtraria ſunt inclementia: ⁊ inclementer.

Clam prepoſitio ſeparatiua ē et caſualibus tantū preponitur: vt clam patre hoc egiſti. Quandoq̃ reperitur loco aduerbij poſita. Virg. Clam ferro incautū ſuperat ſecurus amorum. Sed oratores p̃poſitionē potius accipiunt: ſiue iungatur ablatiuo: vt Priſci. ſentit: ſiue actō vt Dona. opinat̃: vt clā me ꝓfectus eſt. i. me neſciente. Hinc compoſitum fit perclam qd̄ eſt valde occulte.

Clanculū dimi. eſt. Ter. in Eu. In cellulā ad te patris penum omnē congerebā clanculū.

Clandeſtinus a. um. penul. pro. occultus: quaſi clā de aſtu: hoc eſt vrbe Manili. lib. j. Et clandeſtinis ſurgētia fraudibus arma. Syri. lib. vij. Ceu clādeſtino traheretur federe bellū.

Clandeſtino as. Lucil. Ait cum dicit clandeſtino tibi quod cōmiſſum fuerat.

Clamare ē vociferare. Vñ exclamatio. Qñq̃ vocare. Plaut. Plaudunt partim clamitāt me vt reuertar. Huius cōpoſita ſunt acclamo: conclamo: declamo: exclamo: inclamo: proclamo: p̃clamo: reclamo: et ſucclamo: q̃ habent penulti. prod.

Clamor vox que clamando fit: et proprie calamorum ſonus: quaſi calamor. Cum enim arundines vento agitantur magnam vocem emittunt. Dicitur et clamos ſicut arbos.

Clamoſus a. um. a nomiatiuo clamos: quod clamore obſtrepit vociferaturq̃. Iuuena. Securum iubeant clamoſo inſiſtere circo. Quintil. Non turbidus nō clamoſus ſit altercator.

Clango is. xi. vel gui. tuba cano: grecū eſt κλαγγω. Clangor ēm vox tubarum eſt. Hierony. in lib. numerorum. Si ſemel clangueris venient ad te principes. Et in Eſaia. Et erit in die illa clanget̃ in tuba magna. Interdū addit̃ tuba: vt in eodē. Filij aaron ſacerdotis clangēt tubis. Hec ēm tria idē ſignificāt. Clango tuba cano: et tuba increpo. Clangor etiā d̃r ſonorū anſerū ⁊ aliarū rerū conſtrepentiū. Cice. lib. ij. Tuſ. De aquila Iouis ſatelles paſtu dilaniat fero tum iecore opimo farta ⁊ ſaciata affatim clāgorem fundit vaſtū. Col. de anſeribus lib. ix. Eiuſq̃ generis anſer p̃cipue ruſticis gratus ē: ꝙ nec maximā curā poſcit: ⁊ ſolertiorē cuſtodiā p̃bet ꝙ canis. Nam clangore prodit inſidiantem.

Clanius fluui⁹ cāpanie iuxta acerras vrbē a κλαριον: qd̄ eſt viola: qua illius ripe abundare dicūtur vel vt Macro. exiſtimat a Clanio gygante

Clarium oppidum in confinio Colophoniorū: qd̄ non longe ab epheſo eſſe perhibetur.

Clarus fluuius a cacuminibus alpiū p̃ plures valles excurrens in Iſtrum intrat.

Claros inſula vna ex cycladibus: a qua vt Homerus inquit apollo clarius dictus eſt.

Clarus a. um. proprie dicitur qd̄ eſt lucidum non obſcurum: vt clara dies. Figurate tamē ꝓ inſigni atq̃ excellēti accipit̃: ⁊ eo qui veluti fulgore quodā fame reſplendet: qui ⁊ inclytus dicit̃: q̃uis plus ſit inclyt⁹ ꝙ clarus ꝓpter in: que ibi auget. Hinc clarum hominem: ⁊ clara geſta dicimus. Item quoniā: que clara ſunt ab omnibus cernūtur. Clarum etiā pro aperto

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN